

Ekonomikas ministrija

DARBA TIRGUS PROGNOZĒŠANAS UN APSTEIDZOŠO PĀRKĀRTOJUMU SISTĒMA LATVIJĀ: esošā situācija un turpmākā attīstība

Normunds Ozols

Ekonomikas ministrijas

Analītikas dienests

normunds.ozols@em.gov.lv

2019.gada 16.maijs

Ekonomikas ministrija

EM DARBA TIRGUS PROGNOZES

Darba tirgus prognozes tiek izstrādātas **kopš 2008. gada**

- Sākot ar 2012. gadu arī ilgtermiņa darba tirgus prognozes (līdz 2035. gadam) un demogrāfijas prognozes
- Reizi 2 gados MK iesniegts «*Informatīvais ziņojums par darba tirgus vidēja un ilgtermiņa prognozēm*»

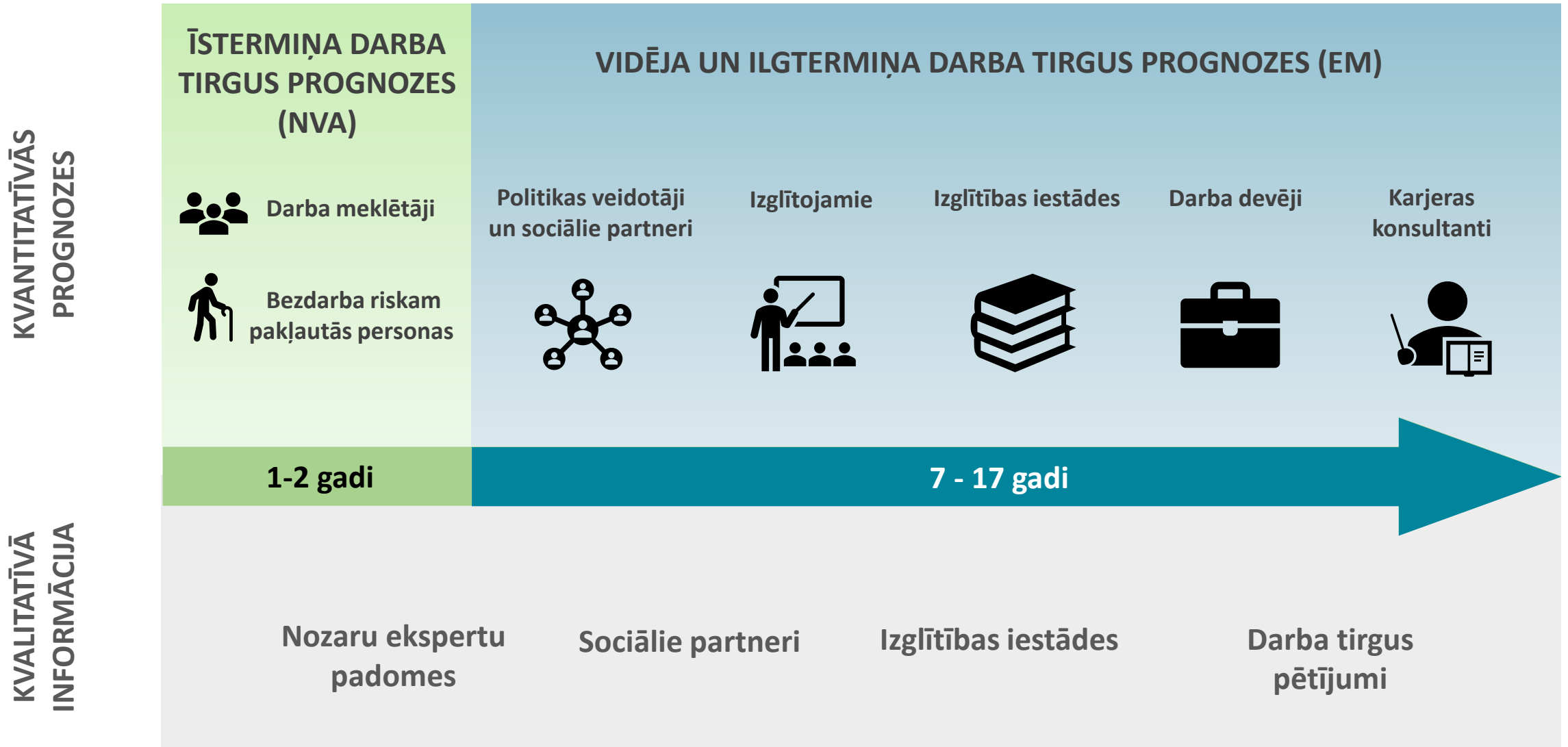
Ziņojums pieejams:

https://www.em.gov.lv/files/tautsaimniecibas_attistiba/dsp/EMZino_06072018_full.pdf

Ekonomikas ministrija

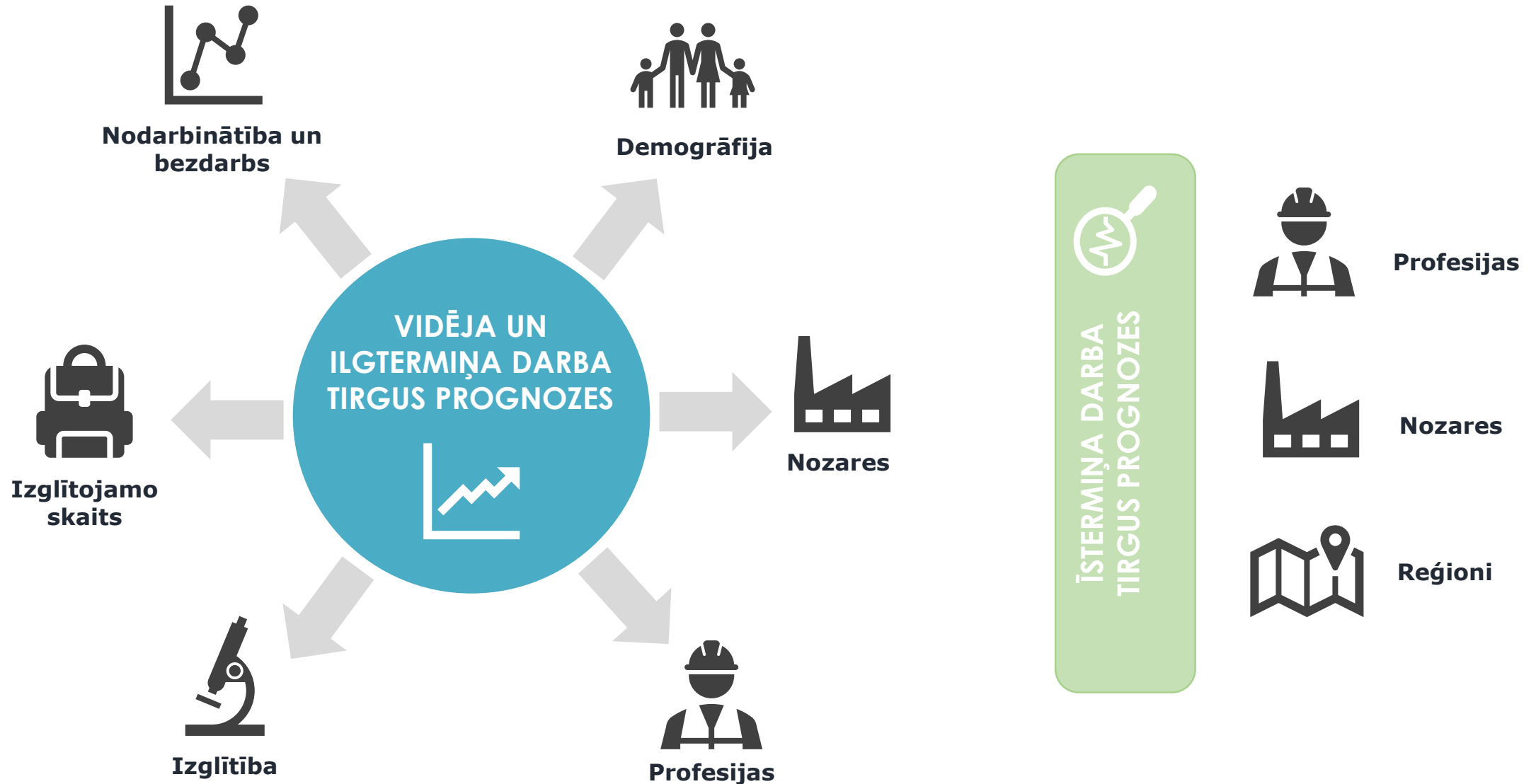
DARBA TIRGUS PROGNOZĒŠANAS SISTĒMA LATVIJĀ

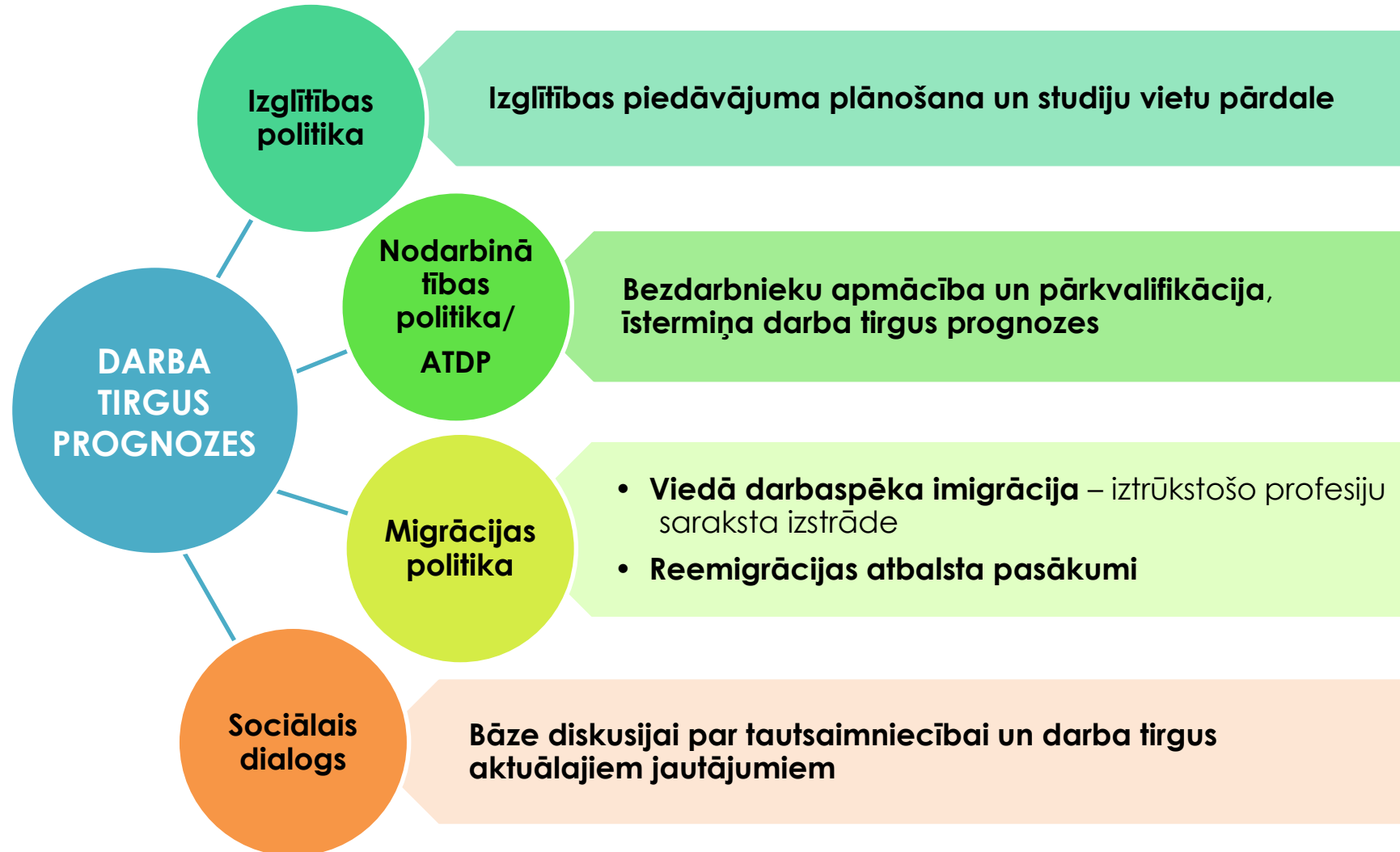
Ekonomikas ministrija

DARBA TIRGUS PROGNOŽU RĀDĪTĀJI

VIDĒJA UN ILGTERMIŅA DARBA TIRGUS PROGNOŽU IZMANTOŠANA

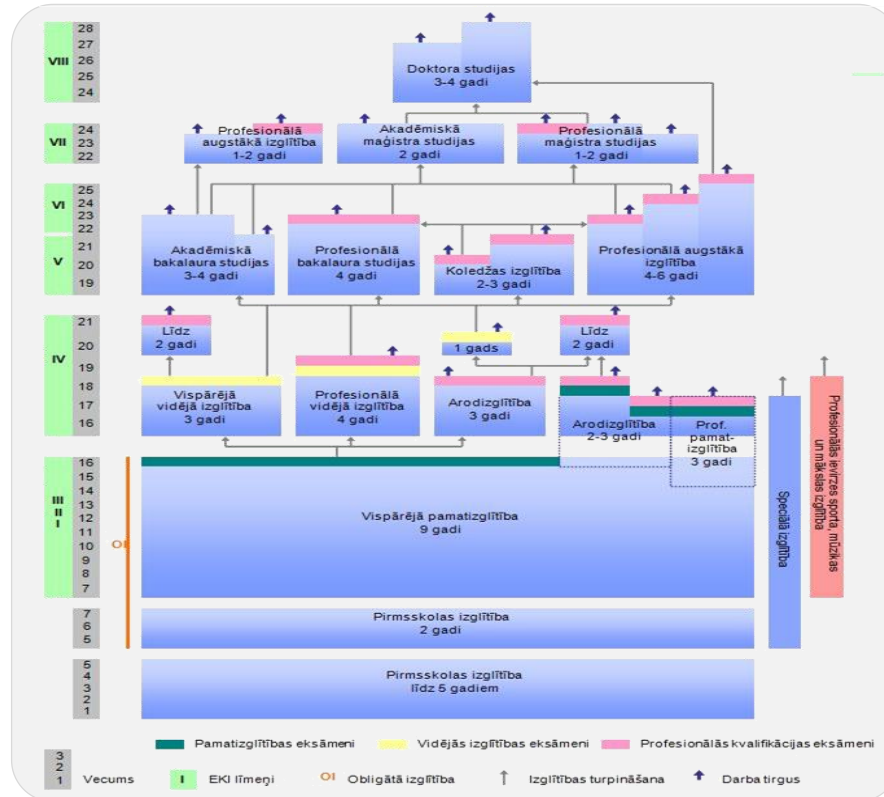

Ekonomikas ministrija

PROGNOŽU IZMANTOŠANA IZGLĪTOJAMO PLŪSMU PLĀNOŠANĀ

Tradicionālā izglītojamo plūsma

Iedzīvotāji 25 ≤ gadi:
nodarbinātie, bezdarbnieki,
ekonomiski neaktīvie

Pieaugušo izglītība

Īstermiņa prognozes + darba devēju vajadzības
(vakances) + izglītojamā vajadzības (bezdarba
dati un individuālās intereses) + reģionu
vajadzības + apmācību piedāvājums/iespējas u.c.

Vidēja un ilgtermiņa prognozes + sociālekonomiskā un izglītības statistika +
stratēģiskie politikas plānošanas dokumenti u.c.

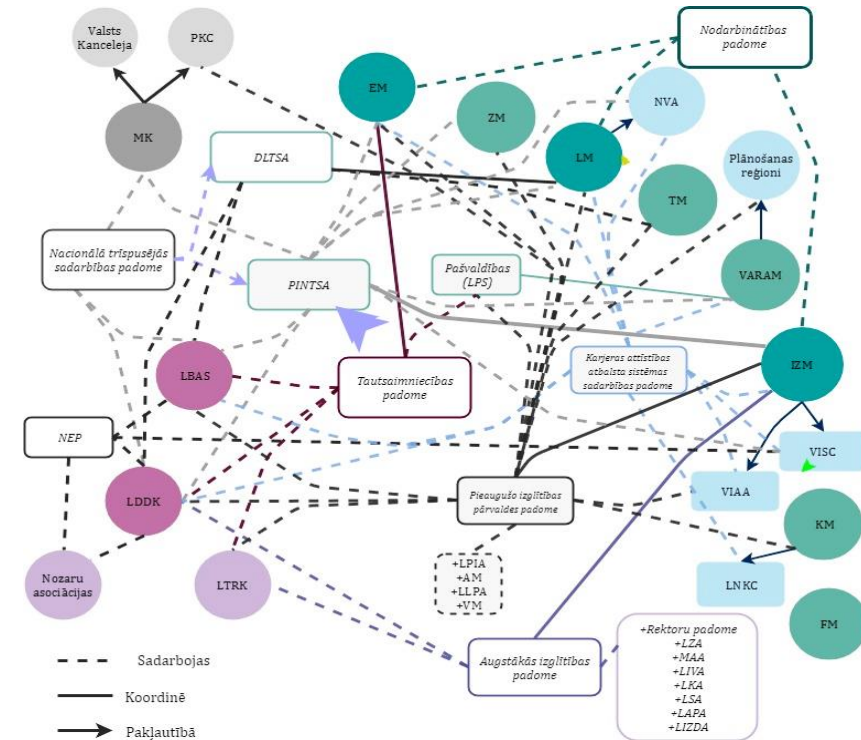
Ekonomikas ministrija

KOORDINĒTA DARBA TIRGUS PĀRKĀRTOJUMU IEVIEŠANA

Nodarbinātības padome

Darba tirgus pārkārtojumu vadībā iesaistītās puses

- **2016. gadā izveidota NODARBINĀTĪBAS PADOME**
- **Mērķis** - saskaņot starpresoru sadarbību nepieciešamo darba tirgus reformu jeb pārkārtojumu plānošanā, izstrādē, ieviešanā un uzraudzībā, lai mazinātu disproporcijas darba tirgū
- Padome darbojās ekonomikas, izglītības un zinātnes, un labklājības ministru sastāvā. **Padome ir koleģiāla neformāla ministru diskusiju platforma**

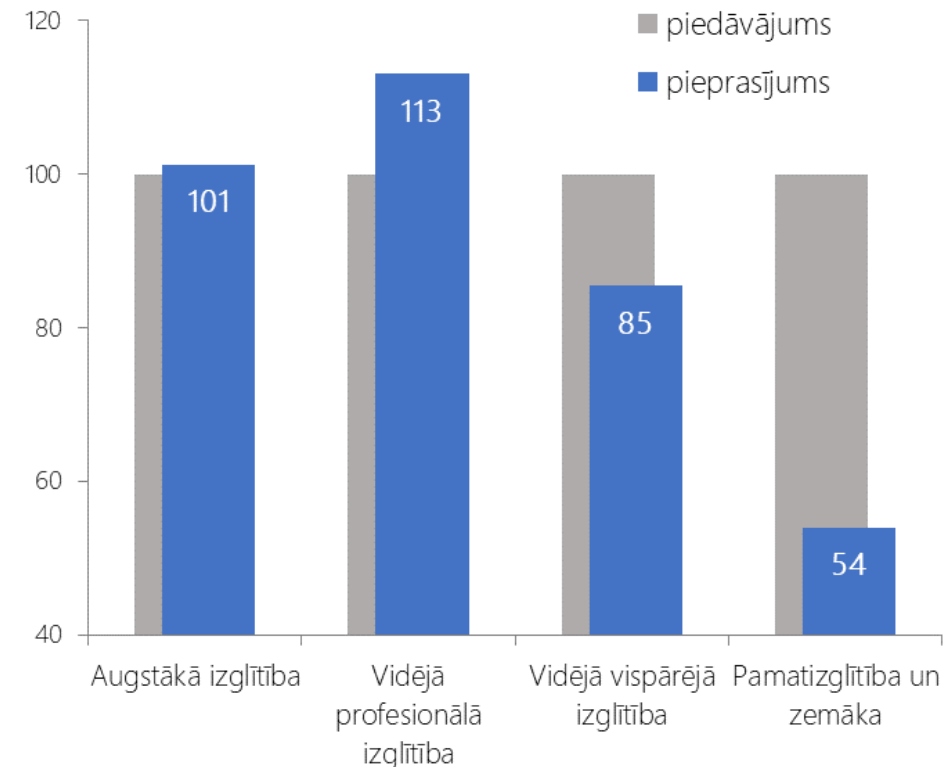

Ekonomikas ministrija

PROGNOZĒTAS DARBA TIRGUS DISPROPORCIJAS

- ❑ **Iztrūkums pēc augstākās kvalifikācijas dabaszinātņu, IKT un inženierzinātņu speciālistiem.** Līdz 2025. gadam iztrūkums pēc augstākās kvalifikācijas speciālistiem STEM virzienos var pieaugt līdz ~17 tūkst. Salīdzinot ar 2016. gada prognozēm, iztrūkums samazinājies par gandrīz 1/4 (iepriekš ~23 tūkstoši 2025. gadā)
- ❑ **iztrūkums pēc darbaspēka ar vidējo profesionālo izglītību.** Vidējā termiņā var veidoties darbaspēka iztrūkums ar vidējo profesionālo izglītību (~ 31 tūkst.), pie tam iztrūkums būs vērojams praktiski visās izglītības tematiskajās grupās, it īpaši Inženierzinātnēs un ražošanā. Salīdzinot ar 2016. gada prognozēm, iztrūkums samazinājies par gandrīz 10 tūkstošiem (iepriekš ~42 tūkstoši 2025. gadā)
- ❑ **liels jauniešu īpatsvars, kas nonāk darba tirgū bez konkrētas specialitātes un prasmēm.** Joprojām vairāk nekā 2/5 no jauniešiem darba tirgū nonāk ar vidējo vispārējo un pamatizglītību, savukārt šāda darbaspēka pieprasījums darba tirgū nākamajos gados strauji samazināsies.
- ❑ **liels mazkvalificētā darbaspēka īpatsvars.** Pašlaik vairāk nekā 85 tūkst. jeb aptuveni 9% no ekonomiski aktīvajiem iedzīvotājiem bija pamatizglītība vai nepabeigta pamatizglītība, turklāt nav sagaidāms, ka tuvākā nākotnē to īpatsvars varētu samazināties

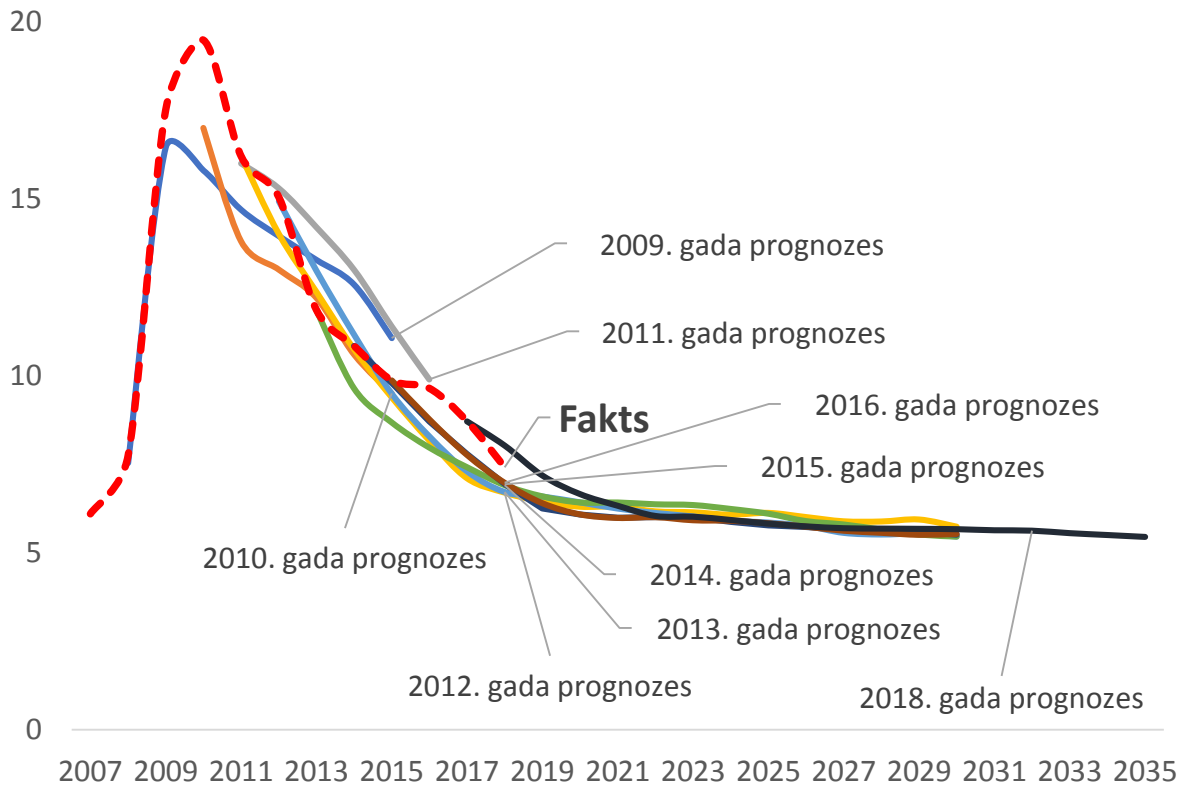
Darbaspēka pietiekamība pa izglītības līmeņiem
piedāvājuma un pieprasījuma attiecība 2025. gadā,
procentos pieprasījums pret piedāvājumu

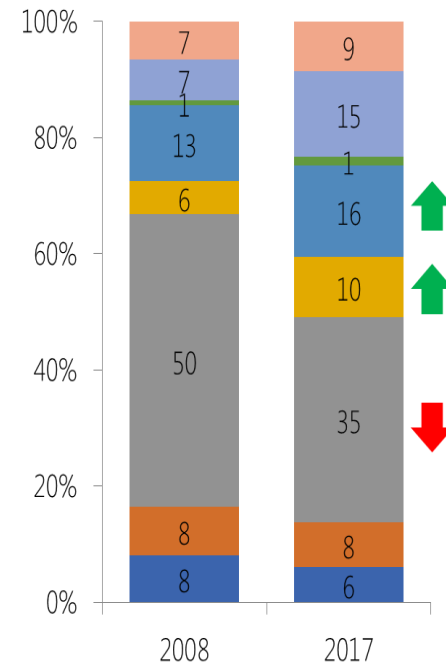

RISKI IR PAREDZAMI IEPRIEKŠ, TOMĒR PĀRMAIŅAS BIEŽI NĀK LĒNI UN AR NEPIETIEKAMU IETEKMI

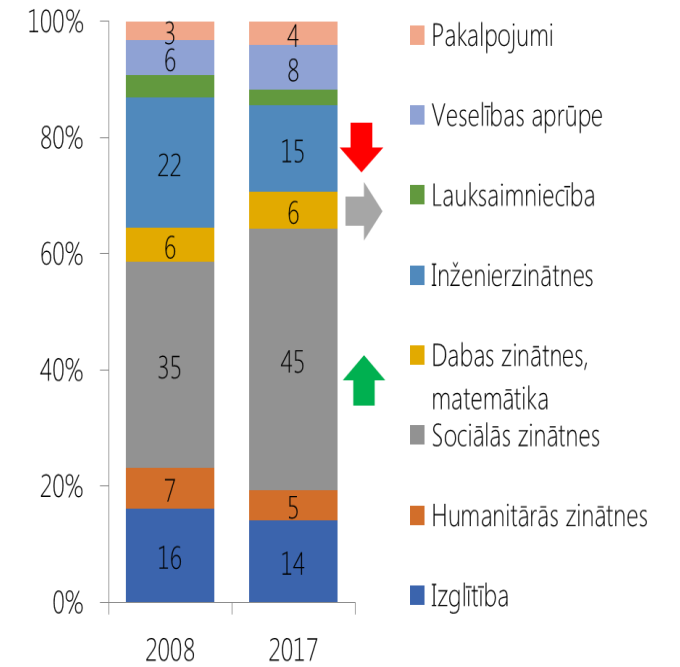
Prognozētais bezdarba līmenis pēc prognožu izstrādes gada procentos

Uzņemto studentu skaits augstskolās sadalījuma pa izglītības tematiskām grupām procentos

Ekonomiski aktīvie iedzīvotāji sadalījuma pa izglītības tematiskām grupām procentos

Ekonomikas ministrija

GALVENIE ŠĶĒRŠĻI, KAS KAVĒ DARBA TIRGUS INFORMĀCIJAS NOVADĪŠANU LĪDZ RĪCĪBPOLITIKĀM

Esošās sistēmas vājās vietas:

- **Ierobežotas darba tirgus prognožu izplatīšanas iespējas un informācijas kanālu trūkums** - pašlaik plašākai auditorijai vienīgā iespēja iepazīties ar EM gatavotajām vidēja termiņa un ilgtermiņa darba tirgus prognozēm ir Informatīvais
- **Sadrumstalota institucionālā sadarbība** un informācijas izkliedētība starp sistēmā iesaistītajām pusēm
- **Darba tirgus informācijas/prognožu interpretācijas problēmas un sarežģīta sasaiste ar izglītības piedāvājuma instrumentiem** (izglītības programmu finansējumu, studiju/budžeta vietām utml.). Ievērojama laika nobīde starp prognožu izstrādi un to signālu iestrādi rīcībpolitikās.

Ekonomikas ministrija

IZSTRĀDĀTAS VADLĪNIJAS PAR DARBA TIRGUS PROGNOŽU IZMANTOŠANU

Vadlīnijas vidēja un ilgtermiņa darba tirgus prognožu interpretācijai un izmantošanai

Foto: Anita Austvika

NACIONĀLAIS ATTĪSTĪBAS PLĀNS 2020 ETROPAS SAVIENĪBA Eiropas Savienības Strukturālais un Kohēzijas fonds

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

Vadlīnijas veidotas Pētījuma „Darba tirgus apstieidzošo pārkārtojumu sistēmas izveides iespējas un vidēja un ilgtermiņa darba tirgus prognožu sasaiste ar rīcībpolitiku”, kas izstrādāts Eiropas Sociālā fonda projekta Nr. 7.1.2.2./16/V/001 „Darba tirgus prognozēšanas sistēmas pilnveide” ietvaros. Pētījuma pasūtītājs ir Ekonomikas ministrija, Pētījumu izstrādā SIA “AC Konsultācijas”.

AC KONSULTĀCIJAS 2019

Mērķis - sniegt informāciju un norādes, kā saprast, interpretēt un ņemt vērā vidēja un ilgtermiņa darba tirgus prognozes karjeras vadībā un rīcībpolitiku ieviešanā.

Izmantošana:

- karjeras konsultācijas;
- izglītības vai karjeras izvēli saistītu lēmumu pieņemšana;
- izglītības pakalpojumu attīstības plānošana izglītības iestādēs.

Ekonomikas ministrija

DARBA TIRGUS PROGNOŽU ATSPOGUĻOŠANAS IESPĒJU PAPLAŠINĀŠANA – INTERAKTĪVA DARBA TIRGUS PROGNOŽU PLATFORMA

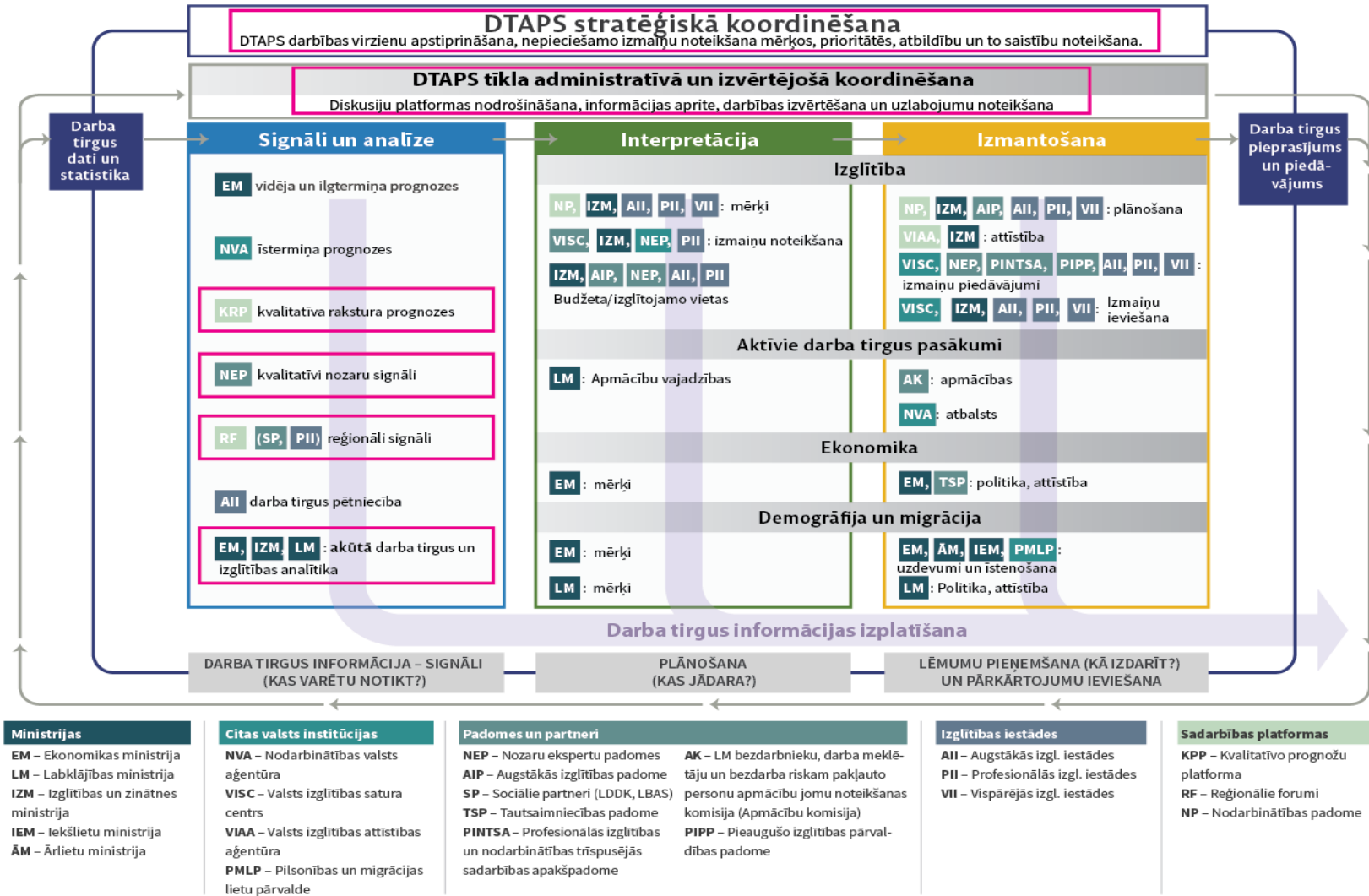
Līdz 2020. gadam plānots izveidot interaktīvu WEB bāzētu darba tirgus prognožu informācijas sistēmu (NVA, EM)

Ekonomikas ministrija

IZSTRĀDĀTS PIEDĀVĀJUMS DARBA TIRGUS APSTEIDZOŠO PĀRKĀRTOJUMU SISTĒMAS ORGANIZATORISKAM MODELIM

Avots: Pētījums «Darba tirgus apsteidzošo pārkārtojumu sistēmas izveides iespējas un vidēja un ilgtermiņa darba tirgus prognožu sasaiste ar rīcībpolitiku»

Ekonomikas ministrija

PALDIES!

Ekonomikas ministrija

Adrese: Brīvības iela 55, Rīga, LV-1519

Tālrunis: +371 6 7013 100

Fakss: +371 6 7280 882

E-pasts: pasts@em.gov.lv

Mājaslapa: www.em.gov.lv

Twitter: @EM_gov_lv, @siltinam

Youtube: <http://www.youtube.com/ekonomikasministrija>

Facebook: <http://www.facebook.com/atbalstsuznemejiem>